

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közöive 7 kr.,
többször közöive 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Gyámintézeti gyűlést megnyitó beszéd. (Zelenka Pál). — A pestmegyei esperesség iskola-körök tanítóinak értekezletei. (Micsinay Pál).
— Belföld. — Vegyések. — Pályázat.

Gyámintézeti gyűlést megnyitó beszéd.

(Losonczon 1887. október 9-én.)

IV.

Uj időszak állott be gyámintézetünk életében!

Uj alapszabály lép a mai gyűléssel életbe.

Uj intézkedések hosszú sorozatának megállapítása és kiadása vált e közgyűlés fontos faladatává.

Mindezek azonban, miként a régi alapszabályok s időközi intézkedések, csodát nem tehetnek.

Irott malaszt volt és lesz minden határozatunk addig, míg az annak életbeléptetésére hivatottak elnöki, jegyzői, pénztárnoki, bizottmányi tagsági minőségben intézetünk fejlesztésére hivatást nyert ezer férfiú és nő: nem ujúl meg meggyőződésében, — nem keresi uj vágygyal s nem találja fel örömmel benne a lelket, azt a vezérszellemet, a mely volt és lesz építő és mentő, védő és fenntartó isteni erő kezdettől egyházunkban, — azt a lángoló érzelmet, a mely abból, alapítók és fenntartók törekvésében, forró imájában, szeretetteljes gondozással nyilatkozik, — azt a szikla alapot, a melyen összes alkotásaink építvék, a mire mint közkincre büszkék vagyunk, vezetünk, mentünk, megtartónkra az apostoli jeligére: „hordozátok egymás terheit s úgy töltsétek be a Krisztus törvényét.“

Nem kis aggodalom borúl őszi felleg gyanánt tűnődő lelkemre, gyámintézetünk, egyházunk, szegény ügyünk jövőjét tekintve. Aggasztó tünetek sötétlenek minden oldalról.

A kor halad, mi pedig maradtunk —, messze előre ment, mi pedig messze elmaradtunk. Minden, a mi élni akar, tömörül, szövetkezik, — simúl és idomúl a korhoz, rendezkedik . . . egyedül mi, illetőleg a mi egyházunk maradt el messze-messze mult századokban: ódon kiváltságaival, hűbérrendszerével,

szégyenletes vokátoraival, elfájult helyi autonómiájával. Rendetlenség és rendetlenség, egyházi törvény hijával oszlás-foszlás —, viszonyok, nyelvek össze-zavarodása közöttünk. Valósúl rajtunk: s lesznek utolsókká az elsők. — Mindenki érti és érzi ezt . . . tűnődik és kedvetlenedik, aggódik és hidegszik . . . lazúl a viszony minden fokon . . . a mozaik összetartó mázsa, e gyenge vakolat felporladozik, a kövecskék kizökkennek, eltűnnek . . . és nincs segítség, nincs irgalom! Mindenféle . . . ismus nyer erőt, hatalmat, — csupán csak az ecclesiaticismus veszít erőt, tért, életet! . . .

Harmadfél száz év védelemnek és romok összegyűjtésének nehéz —, a jelen század egyházak alakításának, közép iskolák szervezésének munkás ideje volt. Elhanyagolva lett ezekért elemi iskola, lelkész és tanítói képzés. Minden erő, minden gond, minden áldozat ezekre fordított. És most . . . az egyházak gondozás nélkül pusztlúnak. — Népeességünk 20%-l-ja, tanítványaink 30%-l-ja egyházi gondozás nélkül a véletlenre van bízva, mult századbeli vokátorok mellett a sülődő lelkészek és nyomorgó tanítók a nép önkényének, ők az Úr népe lelki vezetői, a nép kegyéből kapott kenyér mellett néphatalomnak vannak kiszolgáltatva, — elhagyatva ép azon úri rend által, a mely természetes pártfogója az egyháznak, támasza és védője volna a tisztviselőknek; — a középiskolák pedig egyházunk szemefénye, büszkesége egykor, védfalaikban bontatnak, várbástyaik lerontatnak . . . voltak, — néhány évtized múltán, . . . kivonulván azokból az egyházas szellem nem lesznek a mieink többé. — Mint a szabadság és haladás egyháza előljártunk mindig, — most . . . szabadságban is, haladásban is tulszárnyaltatva mások által, sebzett lábakon kullogunk keservesen azok után, a kik eddig nyomunkban jártak. Középkori vaszubonyba, az

utasítási rendszerbe, szorítva hitünket, jogainkat, ajtót nyitunk ezzel minden önérzetes s a mai korban élő hívő előtt nem bejutásra, hanem kitakarodásra.

Ámde azért csak maradjunk, úgy a hogy . . . szól a régi dal, régi dicsőségről . . . Ne gyülekezzünk, ne tömörüljünk, ne rendezkedjünk, ne zsinatoljunk! . . . Hisz ráértünk arra még . . .!

Gyámintéztünk 27 éves törekvése, egyházban egyházért küzdelme, a sikertelen siker igazolják, hogy aggodalmunk, a mely mély és kétsegeskedéssel telt . . . nagyon is jogosult.

És mégis . . . Losonczon vagyunk, egyszer már elhamvadt, ámde hamvaiból új életre kelt s derék népében, intézményeiben most újra egyházas fénytelepen. Nógrádban vagyunk, a melynek ez évi gyámintézeti gyűlésén, büszkén vallotta az érdemes egyházi elnök, hogy „a gyámintézet iránt való érdeklődés lassan bár, de évről évre nagyobb tért hódít s ott a hol a lelkész áll az ügy élére, mint az kivált Losonczon, Lónyabányán, Turicskán és Sz.-Péteren történt, ott az adakozás eredménye is bámulatos.“ Nógrádban vagyunk, a hol lelkészek és felügyelők karöltve buzognak, gyűjtenek és . . . adakoznak, példát adván ezzel, a mely hódító erő egyházunkban ma is. Gyámintézeti gyűlésen vagyunk, a hol nem sokára közölvé lesz velünk, hogy már Tolna-Baranya-Somogyban is hajnalodik s új életre kelt már Nyitra is. Hisz ma is gyönyörrel szemlélhetjük Pozsony és Budapest, Sopron és Eperjes, Győr és Rozsnyó, Kőszeg és Kassa, Veszprém és Nyiregyháza ragyogó példaadását s igazolva látjuk meggyőződésünket, hogy a mely egyházban akad habár csak egy árva lélek is, kivált pedig a lelkész képében, a ki akar és tud közegyházunk ezen legszentebb ügye mellett, templomban, iskolákban, egyes házaknál melegen és okosan szólani: ott felmelegszik közegyházunk iránt meleg népünk, élénkül a közérzet a közczélok iránt, ott nemcsak a kivánt 5 kr. hanem könnyű szerrel 8—12 kr. jut lélekszám szerint gyámintézetünkre s új élet támad ez által, a mely hasznos a helyi és közegyháznak, és a mi a fő, kedves Isten előtt!

Nem tesszük le tehát most még a lantot. Nem megyünk még más más mezőre, és ha hálásabb is rajt a talaj, vigabb a munka, szebb a tenyészet, jutalmazóbb az aratás, gazdagabb az áldás azon. Mi maradjunk és menni akarunk.

Maradjunk a köves talajon és ha bele is török ekénk, mi szántani akarunk ott Isten nevében! Maradjunk a sötét, panaszhaj s keservkönyektől telt mélységekben, a kiáltó szegénység, nyomor áldozatai közt. És mi ott nem a papok avagy levíták, hanem a Samaritánus módjára kötözgetni fogjuk a sebeket, balzsamot hozunk és ha Gileadból, Istenben bizva, mindenható segedelmének várásával, népünk egyházszeretetében vetett hitünk éltetésével fogjuk egyházmentő, lélek gyűjtő, békítő, mert sziveket megnyerő munkánkat végezni.

Megyünk, viszont, azok közzé, a kiknek a kegyelem Istene többet adott, hogy gondoljanak szegé-

nyebb hitfeleikre, s ne lehessen izes a jobblét náluk, ne kapjon az, ima ajkaikról szárnyat addig, míg abból az éhezőknek nem adtanak morzsalék helyett megszentelt falatot, míg nem tanultak meg ily módop imádkozni testvéreikért: És mi megyünk házról házra az Úr népe közé s értésükre adjuk tanítva és könyörögve és ők azt elhiszik, mert az Úr nevében szólandunk hozzájuk: a jókedvű adakozót szereti az Úr!

És ha . . . mégis csalatkozánk eddig még törhetlen hitünkben, hogy ha sehöl másutt, e téren lehetünk egy akarattal s egy értelemmel együtt; — és ha léleksújtó azon tapasztalattal térnénk a most még egyszer megkísérlett vándorutunkról haza, hogy azt az esőt, a mely szegény ügyünk alapos és gyökeres istápolására kell, a szeretet mindent legyőző hatalmával összegyűjteni többé nem tudjuk akkor, de csak ekkor, letesszük a lantot, megszakítjuk annak hurjait, megtagadjuk, hogy élt közöttünk egyesítő, áldó egyházszeretet valaha, beszüntetjük a szeretet ezen intézetét.

De, mert . . . mégis mozog a föld! . . . mégis az egyház a cél, a melynek élnie kell . . . rátérünk azon férfiak új útjára, a kik már ma is hangosan követelik, hogy aránylagosan de mindenkit kötelező adózás által legyen szegény ügyünk összes bajain gyökeresen segítve.

Ámde enyre még nem jutottunk. Az alapítók felelevenedett szellem alakja, a visszavonult tényező biztató szava . . . maga e fényes gyűlés külképe, egyháznagykok rokonszenve biztat, lelkesít . . . az egyházszeretet gyámintézeti útján előre! Isten sz. nevében előre!

Zelenka Pál,
gyámint. elnök.

A pestmegyei esperesség iskola-körök tanítóinak értekezletei.

Az ágost. hitv. evang. egyház iskola-körök tanítóinak értekezletei míg azok állami felhívás által, országos törvényeink értelmében tanítói egyesületekké váltak — kisebb-nagyobb külömbéggel talán egész egyetemes egyházunkban dívtak. — Jó és czélszerű intézmények valának ezek egykor, úgy mindenütt, miut pestmegyei esperességben is.

E nóta azonban csak a pestmegyei esperesség iskola-körök tanítóinak viselt értekezleteikről és azoknak mostani állapotjáról szól. A tanítói értekezleteknek keletkezését, mint általában, úgy pestmegyei esperességben is, minden bizonyonnyal a tanítótság mozdítá elő s így a tanítótság akár kör-értekezleti, akár egyesületi kifejlődéseit szintén csak a tanítók társadalmi és egyesületi viselkedéseik teszik, a miről külömben is minden egyes iskolakör tanítói értekezletek jegyzőkönyvei szolgálhatnak bizonyítékul, a mely jegyzőkönyveket az egyház-, iskola- és a tanügy történelmének kedvéért nem csekély kár lenne könnyelműen elvesztegetni, már annál inkább is nem — különösen pestmegyei esperességben — miután ezen értekezletek úgy is szünőféiben vannak.

Czélja e tanítói értekezleteknek az vala, hogy bizonyos köröknek tanítói, minden évben, iskola szorgalmi időnek befejezése után alkalmas időben összejövén, megbeszéltek a bekövetkezendő iskolai évre való és tanítandó tananyag mennyiségét és annak mikénti foganatosítását. A tantárgyakat a hely, körülmény és a tanuló rövidségéhez mérten felosztván, meghatározták, mit és mennyit vesznek azok elő azokból I-ső és II-dik iskolai félévekben. Kerestek módokat és lehetőséget, hogy különösen az egy tanítóval bíró 6 osztályú vegyes elemi iskolában az olvasás, írás és számolásán kívül a köteles vallás és erkölcs-tan, földrajz, természetrajz és tan, történelem, gazdaság, egészség-tan és torna stb. halmaz tananyagot úgy és oly dióhéjban s mégis akként taníthassák, miszerint abból bármely falusi gyermek is saját jövődöbeli igényéhez és szükségéhez képest egy egész ismerettárt gyűjthessen és alkothasson; kiszemelték továbbá iskoláiknak az egyház és az állam által elismert s jóváhagyott könnyű tanmódú és nyelvű, olcsó árú kézi-tankönyveket; eszmecserét váltottak különféle tanmódokról, az iskola fegyelmi eljárásáról, administratív teendőikről és az iskolai életben való boldogulásáról; buzdították egymást kölcsönös sikerre, hogy e vagy ama tantárgyat, úgy amint azt az egyik vagy a másik a legsikeresebben tanítgatja, közölné másokkal is, hogy ezek azt saját iskoláikban szintén sikerrel használhassák; tartottak gyakorlati előadásokat, hasznos felolvasásokat és értekezéseket s általában minden módon törekedtek oda, miszerint ők is mint a társadalom szükséges tényezői a haladó kortól el nemaradjanak. Minél nagyobb erővel, eréllyel és buzgósággal tették ők ezt, annál nagyobb jóval és üdvvel járt ez a tanügyre s ezzel együtt az egyházunkra is.

Ily iskolai körök tanítóinak értekezletei tartattak egész szabályszerűséggel, egyházunk szellemében a körlelkészeknek elnökleite és vezetése alatt, minden évben a körnek más-más egyházában és iskola helyén egész ünneplésséggel és tanügyi buzgósággal. — Volt minden egyes iskolai-kör tanítóinak könyvtára. Ezt minden egyes tanító saját művelődése és képzésére és szükségletéhez képest — a kör által megszabott módok és határok között használhatta. Volt pénztáruk is, a mely tagsági díjakból és minden évben az összejövetel alkalmával egyes tagok által befizetett illetékekből szerveztetett, a mely pénztárból a könyvtárba szükséges könyvek vásároltattak s egyéb folyó költségek fedeztettek és néha-néha szükség esetén egy-egy tagtársnak segítséget is nyújtottak.

Hogy hasznos és szükséges intézmények voltak-e az ily iskola-körök tanítóinak értekezletei az egyház, társadalom és a tanügyre nézve? Szolgáltak-e a tanügy előmozdítására és virágzására? a vagy volt-e az illetén képességük szerint tett viselkedésük jogos vagy jogtalan? Arról szóljanak ama nagytiszteletű körlelkész urak, a kiknek elég alkalmuk volt meggyőződhetni, azok czélszerűségéről és életre valóságáról. — Mégis az ily iskola-körök tanítóinak értekezletei a pestmegyei esperességben — a tanítóóság hibáin kívül — feleslegessé lettek. Igenis feleslegessé; mert tevékenység és hatáskörük megszűnt; önálló képességükhöz mért üdvös intézkedésünknek jogosultsága a tanügy és iskola körül a null pontra szállítatott le az által, hogy nagytiszteletű esperesség — azon teendőket, a

melyeket eddig az iskola és tanügy körül a tanítói körök értekezletei voltak hivatva elvégezni, — magára szíves volt vállalni. — Kiadott egyszer s mindenkorra, minden elemi iskoláját kötelező tantervet és a tantervet foganatosító tanrendet is; a kézikönyveket is kiszemleli, azokat ajánlja, iskolába való behozatalukat szigorúan elrendeli, s ezek szerint való tanítást — nem tekintve sikeres leendő az vagy nem — meghagyja, s általában mindent megtesz az iskola és a tanügy érdekében, úgy hogy nem szükségeltetik ehhez egyéb-más mint egy gép, a mely ezt az iskolában végrehajtsa és ezen gép mindenesetre a tanító. Noha pestmegyei esperesség iskolai-körök tanítóóságának képessége és jogos hatásköre a tanügy körül ez által érezhetőleg, sérelmet szenvedett, mégis a tanítóóság nagy köszönettel adózhat az esperesség ez ügy intézőinek, hogy az egyszer, de mindenkorra kiadott tanterv és tanrenddel felszabadították ama minden évi súlyos tépelődéstől, miszerint — tekintetbe véve a falusi iskolai szorgalmi időnek rövidségét, közbe eső akadályokat és mégis tömördek nagy halmaz tananyagot — oly tantervet készítsen, hogy szerinte az iskoláiban mégis boldogulhasson és a köztvároskozás és kívánalmaknak is eleget tehessen.

Van tehát csálhatatlan tanterv és tanrend, a mely szerint kell a tanügynek előre haladni és virágoznia. — És hogy ez csakugyan így legyen, köteles azt minden egyes tanító iskolájának belfalára kiragasztani, hogy a helyi iskolafelügyelőség illetőleg helyi lelkész és körlelkész urak meggyőződést szerezhessenek arról, vajjon ezen tanterv szerint tanított-e vagy nem? Hogy azonban ezen tanterv hogyan foganatosított? miként hajtatt az végbe? a benne kiszabott tananyag feldolgoztatott-e s elvégeztetett-e minden egyes osztályban, ez kérdések kérdése.

Másodszor köszönettel tartozhat a pestmegyei esperesség tanítóósága a tanügy intézőinek azért is, hogy iskoláinkba kézi tankönyvek kiszemelés, ajánlás és iskoláinkba való behozatala által, megszabadították sok mindenféle kellemetlenségektől és kárhóztató vádaktól; mert mai napság — mint mondani szokás egyöntetűség kedvéért — a tankönyveket is monopolizáló kor betegség előtt kitérni akarni, vagy ily könyvek szerint saját egyéni belátása szerint tanítani, könnyen autonóm egyházunk intentiója és szabad szelleme ellen való mérnylet lehetne, mi a tanítóknak mindenesetre megbocsáthatatlan bűnökül betudatnék, míg mások ezt minden felelőség nélkül megtehetik.

Azonban ezen lojalis elismerés és köszönet mellett — ne gondolja azt senki, miszerint pestmegyei esperesség tanítóósága körbeli értekezleteinek ily devalváló helyzetével meglegedett volna. Nem! De midőn látta, hogy körbeli összejövetelei csak magán társ-összejövetel bélyegét viselik magukon; midőn látta, hogy maga esperesség is semmi fontosságot, sem tulajdonit már e feleslegesnek vált intézménynek; midőn látta, hogy ezen intézmény oly valami, minek nincsen semmi értékes funkciója: közös akarattal és egyesült erővel azon volt, hogy ezen feleslegessé vált intézmény helyett, egy esperességi tanítói-egyesületet létesíthessen, a mely az iskola és a tanügy igényeinek sokkal megfelelőbb legyen, mint az előbbi tanítói értekezletek voltak. E czélből pestmegyei iskola-körök tanítói

közös erővel „Pestmegyei Esperesség tanítói egyesület”-
 című egyesületet szabályozó alapszabályokat, kidolgozván
 azokat, már egy év előtt nagytiszteletű esperességnek,
 jóvá-hagyás végett beterjesztette. Ez óta iskolai-körök
 tanítóinak úgynevezett értekezleteik, a melyek már eddig
 is csak névleg léteztek feloszlattak; pénztár tőkék valami
 alapítványi közcélra fordítottak; könyvtáraik, tanintéze-
 teknek ajándékoztattak, szóval szerves működésük meg-
 szűnt abban az előre is föltett reményben, hogy nagy-
 tiszteletű Esperesség a tervezett tanítói egyesület alap-
 szabályait rövid idő alatt jóvá-hagyja és az esperességben
 kilátásba helyezett tanítói egyesület megalakulását a tan-
 ügy, iskola és egyház érdeke tekintetéből örömmel fogja
 üdvözölni. Azonban a remény meghiusult. Nagytiszteletű
 Esperesség — illetőleg a gyűlés a tervezett tanítói-egye-
 sület alapszabályait egy év előtt egy kéttagú bizottságnak
 adta át tüzetesebb megfontolás végett. E két tagú bizott-
 ság a helyett, hogy — szerzett megfontolását és egyes
 pontokra való megokolását szokásos, gyakorlatba vett
 módon — mint az lelkészek, tanárok és tanítók özvegy-
 árva segélyező egyesület alapszabályainál is történt — ez
 idén július 7. és 8-án tartott esperességi gyűlésnek — elő-
 adta volna, e helyet mondom egy határozati javaslatot
 nyújtott be, a melyben javasoltatik a nagytiszteletű espe-
 rességi gyűlésnek, hogy a kérdéses alapszabályzat a kerület
 elejébe nyújtassék, hogy az a dunántúli kerület módjára
 és annak e célra már szervezett alapszabály szerint,
 szintén oly alapszabályokat dolgozon ki, a melyek alapján
 létesíttessék. — Mi pestmegyei esperesség tanítói —
 részünkről ebbe is belenyugszunk, annál inkább is, mi-
 után az általunk összeállított alapszabályzat éppen a dunán-
 túli hasonló alapszabályzat szerint dolgoztatott ki s külön-
 ben is nagy a reményünk, hogy a főtiszt. kerület is be-
 fogja látni, az ily esperességi tanítói egyesületeknek kor-
 szerű szükségességét; különösen ott, a hol még eddig
 ilyenek nem léteznek. — Hogy ez pedig, különösen pest-
 megyei esperesség iskolai-körök tanítóira nézve, illetőleg a
 tanügy és iskoláira valóságos égető szükség, nem kell to-
 vább bizonyítgatnom. — Elég jogos és szabados lett volna
 ez ügyben a helyi esperesség is. — No de legyen meg,
 csak hogy meglegyen!

Micsinay Pál,
 domonyi egyház tanítója.

BELFÖLD.

Luthertársaság.

I.

A Luthertársaság igazgatótanácsának Méltóságos
 Hunfalvy Pál és Nagyt. Doleschall Sándor urak elnöklete
 mellett folyó 1887-dik év okt. 5-én Budapesten tartott
 gyűléséről fölvett Jegyzőkönyv.

Jelen voltak: az elnökségen kívül, Bachát Dániel,
 Láng Adolf, Falvay Antal, Trsztyénszky Ferencz, Michaelis
 Vilmos, Poszvék Sándor, Gyurátz Ferencz, Zelenka Pál,
 Hörk József urak, Sárkány Sámuel igazolta elmaradását.

Mely alkalommal:

Az elnökség üdvözölvén a megjelent tagokat, a követ-
 kezőket terjeszti elő:

a) Jakobey József, Huszár Gusztáv, Skultéty Pál,
 miután az apákhoz költöztek, megszűntek a társaság tagjai
 lenni.

b) Br. Prónay Dezső Óméltósága, egyet. felügyelő
 az alapítótágok sorába lépett lefizetvén a 100 frt. alapító-
 tagsági díjat. Így a Luthertársaság tagjainak száma vele
 243-ra szaporodott.

c) Kerületenkint a tagok száma következőleg
 oszlik meg: Dunáninnen belépett 28, dunántúl 53, bánya-
 kerületből 135, tiszai egyházkerületből 25, Erdélyből 2.

d) Esperességenkint: árvai esp. —, lipői 1,
 Mosony 4, Nyitra —, Pozsony város 11, Pozsony megye 8,
 Trencsén 2, Turóc 2.

Soproni felső 2, soproni alsó 5, vasi felső 4, vasi
 közép 3, kemenes aljai —, Veszprém 5, győri egyházmegye 12,
 Fehérkomárom 3, Zala —, Somogy 1, Tolna 7, Sopron város 7,
 Győr város 3, Kőszeg 1; — Bács 1, Bánát 7, Bars 6, Békés 23,
 Budapest 54, Hont 8, Nógrád 4, Pestm. 12, Zólyom 20;

VI. szab. kir. városi esp. 5. Szepes 3, VII. szepess.
 vár. esp. —, Tátraalja —, Gömör 4, Kishont 2, Sáros
 Zemplén 3, Hegyalja 8.

Erdély, Kolozsvár 2.

e) Testületenkint: 5 esperesség, 35 egyház,
 16 különféle testület.

f) Tagonkint: 101 lk. (köztük 3 püspök), 22 fel-
 ügyelő (köztük: 1 egyetemes, 1 kerületi), 15 tanár illetve
 tanító, 49 különféle tag.

g) Alapító tagok: Br. Prónay Dezső egyet. figy.,
 Fabiny Teofil igazságügyminiszter, ker. figy. Hász Lajos
 nagybirtokos, Stádlér Teofor figy., Zelenka Pál főesperes,
 e. e. e. gyámint. elnök, Jankó Dániel esperes; Győr,
 Losoncz, Miskolcz, Bosháza, Pozsony, Sopron, Tót-Komlós,
 egyházak.

Az elnöki jelentésben foglalt becses statisztikai adatok
 a könyvbe áttétetni határozattak. Az a) pont alatt tett
 jelentés szomorú, a többi részletezések örvendetes tudomá-
 ságul szolgálnak.

II. Olvastatott a szűkebb körű bizottság jkönyve.
 Mely szerint indítványoztatik:

a) hogy az egyelőre nyomatott ívenkint megszabott
 15 frt. írói tiszteletdíjak valamint a kiadási s egyéb folyó
 költségek csak a rendes és pártoló tagok évi járulékaiból
 fedeztessenek;

b) hogy az alapítótágok által befizetett összegek, nem
 különben a nagyobb adományok és esetleges hagyományok
 mindaddig tőkésíttessenek, míg az ily módon szerzendő
 tőke legalább 10,000 frtra növekedett;

c) hogy a társaság alapító és rendes tagjainak minden
 egyes kiadványból 1—1 példány ingyen és bérmentve
 megküldendő legyen; az ezentúl belépők pedig a megelő-
 zőleg megjelent kiadványokat 30% árelengedéssel kapják;

d) végre, hogy az évi számadások tekintve közgyű-
 lésünk rendes tartási idejét, mindég szept. hó végével le-
 zárassanak.

A három első indítvány elfogadtatik s a közgyűlésnek
 elfogadásra ajánltatik. A negyedik indítványra nézve azon
 megokolásnál fogva, hogy a legtöbb tag a közgyűlés alkal-
 mával szokott évi tagsági díjkötelezettségének eleget tenni,
 határozottatott: Az évi számadások ezentúl is csak az év
 végével véleményeztetnek lezáratni.

III. Olvstatott a pénzt. számadás. Mely szerint
1886. dec. 31-ig a bevétel 3532 frt. 06 kr.
kiadás 89 frt. 94 kr.

Igy a tiszta vagyon 3442 frt. 12 kr.

A folyó év első felére vonatkozó számadás szerint
pedig befolyt: 3 alapítótól 300 frt. — kr.
az eperjesi egyháztól 50 „ — „
Gyurátz F. úr ajándéka 37 „ 50 „
kamatokban 111 „ 96 „
adakozásokban 40 „ 80 „
tagdíjakban 501 „ — „

összesen 1041 frt. 26 kr.

Kiadatott: évkönyvre 95 frt. 95 kr.
„Hitoltára“ tiszteletdíj nyomtatás és bekötés 910 „ 56 „
érték papír árkülönbözet és kamat 29 „ 08 „
vegyesekben 7 „ — „

összesen 1042 frt. 59 kr.

Mit levonván a tavali tiszta vagyonból, marad 3440 frt.
79 kr., mely összeg következő értékekben van elhelyezve:
356 földhitelint. záloglevél 3000 frt. — kr.
takarékpénztárban 400 „ — „
készpénz 40 „ 79 „

összesen 3440 frt. 79 kr.

Ehhez számítván a 2000 példányban kiadott „Hitoltára,“
mely 1380 frt. 20 krnyi értéket képvisel, jelen vagyon
állapotunk: 4820 frt. 99 kr.

A felolvasott számadás örvendetes tudomásul vétetett,
és a szokásos fölmentvény az ideiglenes pénztárnoknak
megadatott.

IV. Kapcsolatosan tárgyalattott: Miután Jakobey
József úr elhalálozott, Bendl Henrik úr pedig csak ideig-
lenes kezelője volt a társaság pénzeinek, a pénztárnoki
állás betöltendő.

Ez érdemben határozottatott: Néhai Jakobey József úr
kora halála fölött jegyzőkönyvi részvétét, önzetlen mű-
ködéséért e helyen is köszönetét fejezi ki a társaság. A
pénztár további kezelésére pedig Bendl Henrik urat föl-
kérni határozza.

V. Jelenti a bizottság, hogy nem csak könyvkeres-
kedők, de egyes lelkészek részéről is megkeresettett, hogy
a társaság kiadványainak elárúsításáért bizonyos kedvez-
ményben részesíttessenek. — Jelenti továbbá, hogy azon
okból, hogy a könyvekbe fektetett összeg mielőbb vissza-
térüljön, már is ily kedvezményben az illetőket részesítette;
nevezetesen lelkészeknek kívánatra 10% provisiót,
könyvkereskedőknek 25—30% rabatot helyezett kilátásba.

Nevezett okból a kedvezmény megadása helyeseltetett
s jövőre is kiterjesztetett.

VI. Olvstatott a bizottság jelentése az általa kiírt
pályázat eredményéről. E szerint, Dr. Luther M. életrajza
s beérkezett összesen 5 pályamunka. Mindaz 5 kiadott
bírálat végett Zelenka Pál, Farbak József és Hörk József
uraknak. — Az eredmény nem tudatik.

Miután nevezett urak még idáig bírálatukat be nem
nyújtották, a bírálat benyújtására határidőül az év vége
kitűzetik.

VII. Olvstatott a „Buzgóság könyvére“ kiküldött
bírálok jelentése. Mely szerint a jelentések egybehangzólag
a „Buzgóság könyvét“ mint kitünő munkát egyházi iro-
dalmunkban igazi nyereségnek tartják, így kiadásra méltó-

nak véleményezik. Mégis költségkimelés tekintetéből, de
más okokból is ajánlatla hozzák, hogy a jeles munka 15
nyomatott ívnél nagyobb ne legyen. Így a kéziratból a
fölső számú, egy és ugyanazon alkalmi tárgyakkól több
kihagyható.

A jelentés örvendetes tudomásul szolgál. A mennyiben
pedig a jelentésben javaslat is foglaltatik a munka meg-
rövidítése céljából, ennek keresztülvitelével a bizottság a
szerzővel egyetértve megbizatnak. — Együttal a kiadásra
nézve határozatattik: Kinyomatik a könyv 2000 példányban
finom papíron, csinos kisebbszerű alakban. — Nyomatott
ívenként szerző 15 frttal díjaztatik. A tulajdonjog, a tár-
saságra száll. Az egésznek keresztülvitele a bizottságnak
tététi feladatává, oly formán, hogy e könyv a társaság
kiadványai sorában a harmadik helyet foglalja el. A könyv
címlapja leend: „Buzgóság könyve,“ — írta Sántha Károly
sár-szt.-lőrinczi ev. lk. — Kiadja a Luthertársaság.

VIII. Indítványoztatott, hogy adjon ki a társaság már
az 1889-dik évre egy magyar, és külön egy német és egy
tót „Naptárt“.

A tett indítvány pártolólág áttétetik a közgyűléshez.

IX. Indítványoztatott, hogy tegye meg a társaság a
kellő előintézkedéseket egy szükségét pótló „Néplap“ élet-
beléptetésére.

Ezen nagy horderejű indítványra a közgyűlés kiváló
figyelme felhivatik.

X. Indítványoztatott, hogy a bizottság tagjainak száma
szaporíttassék.

E végből ajánlatba hozatnak: Zsilinszky Mihály és
Bexheft Ármin.

A tett indítványt az igazgatótanács elfogadja s a köz-
gyűlésnek nevezett urakat megválasztásra ajánlja.

Több tárgy nem lévén, az elnökség éltetésével a
gyűlés befejeztetett.

II.

A Luthertársaságnak Méltóságos Hunfalvy Pál úr
elnöklete mellett folyó 1887-ik év okt. 5-én Budapesten
tartott közgyűléséről felvett jegyzőkönyv.

Jelen voltak: Karsay Sándor dunántúli, Czékus István
tiszai, Dr. Szeberényi Gusztáv bányakerületi püspökök és
mind a négy egyházkerületből egyházi és világi férfiak
szép számmal.

Mely alkalommal:

I. Elnök úr Ó méltósága üdvözli a közgyűlésre fel-
gyülekezett tagokat, és a gyűlést megnyitja.

II. Olvstatott az igazgatótanács ülésének jegyző-
könyve, melynek kapcsán határozattattak:

1. Az elnöki jelentés a—b pontja e helyen is tuda-
másul szolgál; c—g pontjaira nézve pedig határozatattik,
hogy az egyházmegeyk espereseihez a püspöki kar útján
újabb fölhívás intézendő, melyben nevezett egyházi elől-
járók megkeresendők, hogy a Luthertársaságot az alantas
papság figyelmébe ajánlani újabban is sziveskedjenek.

2. U. a. jk. II. a—d alatt foglalt indítványokat az
igazgatótanács a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

A közgyűlés mind a négy indítvány foganatba vételét
elrendeli.

3. U. a. jk. III. p. előterjesztetik a részletes szám-
adás, s a fölmentvény az ideiglenes pénztárnoknak meg-
adatik.

Mindkettő tudomásul szolgál.

4. U. a. jk. IV. p. Jakobey József vesztesége fölött részvétét fejezi ki az igazgatótanács s utódjául Bendl Henrik urat ajánlja.

A részvét e helyen is tolmácsoltatik s a társaság pénztárnokául, Bendl Henrik úr egyhangúlag megválasztatik.

5. U. a. jk. V. határozat hozott a provisió és rabatt dolgában.

Helybenhagyólag tudomásul szolgál.

6. U. a. jk. VI. a bírálóknak adott határidő meghosszabbított.

A határidő meghosszabbítását a közgyűlés tudomásul veszi. — Mégis az esetben, ha a pályázat feltételeitől eltérőleg a művelt középosztálynak szánt és ide benyújtott 5-dik pályamunka is a bírálók által adandó vélemény szerint beválik; e munkának erkölcsi és anyagi támogatását, utóbbi esetben, a mennyire vagyoni állása megengedi, a társaság megadni határozza.

7. U. a. jk. VII. intézkedés tétetett a „Buzgóság könyve“ nyomtatása és kiadása felől.

A közgyűlés a tett intézkedést helyeslőleg veszi tudomásul.

8. U. a. jk. VIII. tett indítványra, hogy adjon ki a társaság már az 1889-dik évre egy magyar és külön egy német és egy tót „Naptárt“: a közgyűlés megfontolván, hogy társaságunk, míg egyrészt mint kezdő intézet siker kockázatata nélkül annyiféle vállalatba nem foghat; addig másrészt elismervén, hogy a hol égető a szükség, ott a baj orvoslásáról megerőteltéssel is gondoskodni tartozik, — elhatározta, hogy egyelőre csak tót nyelvű Naptár szerkesztése vétessék tervbe. A terv elkészítésével s kellő időben való benyújtásával Bachát Dániel és Trsztyénszky Ferencz urak megbizatnak. Határidő 1887. évi november vége.

9. U. a. jk. IX. pontjában fölvetett indítványra, hogy tegye meg a társaság a kellő előintézkedéseket egy szükség pótló tót „Néplap“ életbeléptetésére határozottat: egyelőre csak a szükséges előmunkálatok megtételéről lehet szó, e komoly, fontos és programmszerű munka kidolgozásával Bachát Dániel és Trsztyénszky Ferencz urak megbizatnak, véleményes jelentések bevértván. A további intézkedések megtétele a bizottság jogkörébe tartozik.

10. U. a. jk. X. pontjában a bizottság kibővítése véleményeztetik.

Az ajánlatba hozott két újabb tagot Zsilinszky Mihály és Bexheft Ármín urakat a közgyűlés a szűkebb körű bizottságba egyhangúlag bevélasztja.

III. Indítványoztatott, hogy az „Évkönyv“ helyett „Évi jelentés“ adassék ki.

A közgyűlés a tett indítványt elfogadja s jövőre az évi jelentés kiadását a tagok neveivel elrendeli.

Több tárgy nem lévén, elnök és a társaság méltó életésével a közgyűlés befejeztetett.

Jegyezte:

Bognár Endre,
jegyző.

Dr. Szeberényi Gusztáv, bányakerületi á. h. ev. püspök egyházlátogatási körútja a bánáti esperességben. Az „evangelikus egyház és iskola“ f. évi 33-ik számában röviden jelezve volt, hogy Föt. és Ngos. Dr. Szeberényi Gusztáv, bányakerületi püspök, f. évi aug. 21-től szept.

7-ig, a bánáti esperesség kilencz egyházban kánonszerű egyházlátogatást tartani szándékszik! Midőn ez immár tényé vált, van szerencsém e lapok tisztelt olvasóit, a főpásztor ez utjáról a következőkben értesíteni;

A püspök még aug. 17-ikén, incognito érkezett az esperesség területére és Tót-Aradácson, fiánál pihenőt tartott. Aug. 21-ikén, vagyis a czélba vett egyházlátogatás megkezdése napján, reggeli 1/2 8 órakor, kíséretéhez csatlakozik: Báró Ambrózy Béla, esp. felügyelő, Kramán Béla, főesperes és Kernúch Adolf, esp. főjegyző, kik közül a két utóbbi egész utján kísérek a főpásztort. Alig egy órányi idő telte után, a püspök üdvözlétére érkezett a n. becskerei járás szolgabírája s nyomban utána a n. becskerei egyház küldöttsége, hogy őt kebelébe meghívja és elkísérje. A küldöttségben, melyet a n. becskerei egyház felügyelője, id. Jarmaczky Sándor vezetett s a főpásztor a t. aradáci paplakon, az egyház nevében, magvas magyar beszédben üdvözölte, ott láttuk: Bielek Vilmost, Kovách Pétert, Mangsch Albertet, Kéler Eleket, Kádár Gyulát, Ambrózy Lászlót, Vitalis Józsefet, Lestyánszky Pált, Machálek Jánost és Mihályt, Kovách Lajost, Bielek Antalt, Helmboldt Károlyt, ifj. Jarmaczky Sándort, Varga Károlyt, Petricz Mihályt, Machálek Józsefet, Neidhardt Gusztávot, és más n. becskerei egyháztagot. — A főpásztor szívélyes válasza és az erre bekövetkezett bemutatások után, d. e. 1/2 9 óra tájban, harangzúgás között, N. Becskerek felé vevé utját a mintegy 20 diszes fogatból álló menet, melyet a t. aradáci ifjak számos tagú banderiuma és egy zászlót vivő kocsí vezetett. A n. becskerei határdombnál, a város küldöttsége várakozott az érkező püspökre, kit a város nevében, Krisztics János, városi főjegyző és h. polgármester, lelkes magyar beszédben üdvözölt. A küldöttségben láttuk: Várady Mihály, törvénytudó elnököt, Steinbach Antal, kir. tanfelügyelőt, Kiss Sándor, törvénytudó elnököt, Dr. Kollarits Mihály, torontálmegyei gyámpéztártost, Andrassy Mihály, városi kapitányt, Gerner Ferencz és Fritz János, városi polgárokat, Popovics Pál, és Markov Lyubomir, szerb tanítókat és másokat. Ezekkel együtt, 35 fogatra szaporodott fel a menet, mely a főpásztornak városi lovas huszárok által környezett négyes fogatát, harangzúgás között (csak a r. k. harangok hallgattak:) a n. becskerei á. h. ev. paplak elé kíserte.

A paplak előtt, hova 1/2 10 órakor érkezett a menet, beláthatlan sokaság jelenlétében, Jeszenszky Nándor, lelkész üdvözlé a főpásztort, magyar nyelven. Fél órai pihenő után, mely alatt Ő Nagysága az elisenhaini leány egyház több tagjának tisztelgését fogadta, megtartott a magyar, német és tót nyelven végzett isteni tisztelet, mely alkalommal, Jeszenszky Nándor, lelkész Ef. 2, 8.—9. alapján, átgondolt magyar sz. beszédben szívére kötötte a templomot zsúfolásig megtöltött hallgatónak, hogy: „Megtartattatok“ 1) Isten országa számára, 2) Kegyelemből, hit által. A főpásztor buzdító beszéde után, melyet az iskolai ifjúság catechizálása előzött meg, az egész templomi közönség előtt, felolvastatott a látogatási jegyzőkönyv, mi alatt aláírtak az anyakönyvek és jegyzőkönyvek és megvizsgáltattak a sz. edények. Az isteni tisztelet végeztével, melyet a főpásztor záróimája és áldása, valamint egy záróének fejezett be, d. u. 2 órakor a Klein-féle sör-csarnok helyiségeiben a főpásztor tiszteletére rendezett

70 terítékű bankettra gyűltek össze az egyház és a város előkelőségei, kiknek lelkes hangulatát számos szép felköszöntő és a kitünő n. becskerekai zenekar fűszerezte és emelte. Másnap, vagyis aug. 22-ikén, d. e. $\frac{1}{2}$ 8 órákor egyházi közgyűlés tartatott a püspök és B. Ambrózy Béla, esp. felügyelő elnöklete alatt, mely az előző napon felolvasott jegyzőkönyv fonálán, több fontos határozatot hozott s főleg az iskolai ifjúság vallásoktatási ügyét rendezte. — A délutáni órákban a főpásztor, kíséretével együtt, az egyház több hívenél, valamint a megye és város kitünőségénél látogatásokat tett, este felé pedig az esperesség nagyérdemű felügyelőjének, Báró Ambrózy Béla Ó Méltóságának búcsulátogatását fogadta, ki halaszthatlan közügyei miatt, a püspök további kíséretéből kiválni kényszerült.

Aug. 23-ikán reggeli $\frac{1}{2}$ 8 órákor, a főpásztor kíséretével együtt. Hajdusiczka német és tót nyelvű egyház felé vevé utját, melyen Jeszenszky Nándor, n. becskerekai lelkész, Szilvási János, n. becskerekai községi tanító és Lestyanzky Pál, törvénytudó irnok egész Hajdusiczkaig; több egyháztag és városi polgár a városi főjegyző élén pedig, a n. becskerekai határig kísérik a püspököt. — A határdombnál vett szívélyes elbucszás után, a 3 fogatból álló ezutáni menet csakhamar Zsigmondfalva, r. k. német községbe ért, hol a r. k. harangok megszólalása hirdeté az ev. püspök átutazását. Egy órai tova utazás után, Tomaszovacz, szerb községbe érve, a szerb templom előtt harangszóval fogadtatott s a g. n. e. lelkész által magyar nyelven üdvözöltetett a főpásztor, ki a lelkész szívélyes meghívása folytán, megtekinté a gazdagon és díszesen felszerelt g. n. e. templom belsejét s itt a számosan egybegyűlt szerb közönség által, lelkes „zsvio“ kiáltásokkal fogadtatott.

Ismét egy órai gyors tova utazás után, a járkováci határnál találta magát a menet, hol Markovics Demeter, jegyző és Pápics Marko községi bíró élén a jarkováci szerb küldöttség és Bujkovszky Gusztáv, bánáti ev. alesperes élén a szomszéd, lajosfalvi ev. egyház küldöttsége üdvözlé a főpásztort, amaz szerb, ez tót nyelven, mely üdvözlőkre Ó Nagysága mindkét ízben tót nyelven válaszolt. Erre a 10 fogatra felszaporodott menet bevonult Jarkovacz községébe, hol mozsár üdvölvések, a szerb pap-ság és a hajdusiczai bíró tisztelgése fogadta és Markovics Marko kitünően vendégszerető háza gazdag villásreggelivel látta el a püspököt és kíséretét. — Méltóságos Damaszkín János, hajdusiczai nagybirtokos négyes fogatára volt most átszállandó a főpásztor és Mihajlovics Misa négyes fogatára annak kísérete: de a lelkes örömtől elragadott jarkováci községi előjáróság azt a kegyet kérte ki magának Ó Nagyságától, hogy legalább a községen át és azon kívül néhány pillanatig, a maga fogatán vihesse őt, mely kívánságnak engedve a főpásztor és elbucszva a lajosfalvi küldöttségtől, ismételt mozsárdörgés és zsvio kiáltások közt, a jarkováci fogaton hagyta el a községet; majd Méltóságos Damaszkín János négyes fogatára szállva, Margiticz községén át, Hajdusiczka felé tartott. A hajdusiczai, nemzeti színű zászlócskákkal feldíszített ifjak 30 tagból álló banderiuma majdnem egy órányi távolságra jött a magas vendég elé s fogata előtt párosan sorakozva, vezette a község közelében várakozó hajdusiczai küldöttség közelébe, melynek nevében Streiner Mihály hajdusiczai

jegyző, magyar díszruhában, körmönfont magyar beszédben üdvözlé a püspököt. Erre a 8—10 fogatból álló menet az említett banderium és egy zászlós kocsi élén, d. u. 2 órákor bevonult Hajdusiczára s a főútczán felállított s fellobogózott diadalkapu ajatt áthaladva s zenekartól kísérve a piac téren szinpadszerűleg felállított és fellobogózott tölgyfalomb sátor előtt megállott, melyre a püspök kíséretével együtt fellépve, Kolényi Emil, lelkész által német és tót nyelven, Luk. 19, 9-ből kölcsönözött eszmékkel, lelkesen üdvözöltetett; mire Ó Nagysága kegyesen válaszolván, kíséretével együtt Méltóságos Damaszkín János nagybirtokos idylli kastélyába meghivatott s elszállásoltatott. A 4 órákor véget ért kastélyi diner után, a paplakon olvastatott a látogatási jegyzőkönyv s annak némely pontjára meghozattak gyakorlatilag szükséges határozatok, melyeknek főbbjei némely hiányok és visszaélések megszüntetésére a lelkész fizetésének pontosabb s méltóbb szolgáltatására és az iskolának a lelkész általi ideiglenes ellátására vonatkoznak. A $3\frac{1}{2}$ órai szellemi munka után, esti $\frac{1}{2}$ 8 órákor ismét a kastélyba ment a főpásztor és kísérete, hol a souper előtt, Streiner Mihály, községi jegyző által rendezett impozans fáklýásmenet s a Házmán János, községi német tanító által vezetett s leginkább német ajku tagokból álló férfi dalkar hazafias magyar dallamai szolgáltatottak a püspöknek alkalmat arra, hogy a tengernyi sokasághoz, a kastély teraszejáról hazafias beszédet intézzen s a haza éltetésével, a nagyszerű ovatiot megköszönje; a vacsora után pedig ugyancsak Streiner jegyző által az uraság gazdasági tágas udvarán rendezett és $1\frac{1}{2}$ óráig tartó változatos és gyönyörűen sikerült tűzijáték és az arra fáklýafény-nél bekövetkezett néptáncz eklatans kifejezést adott Hajdusiczka lakossága azon örömének, melyet felekezeti külömbiség nélkül a magas vendég jelenléte felett érezett. (Folyt. köv.)

Eskü letétel s papjelölés. A brassói ev. magyar egyházmegye Hosszúfalu fűrészezei része a legújabb időben önállóságra emelkedvén — új anya egyházzá alakult — s ez év október hó 9-én nevezetes közgyűlést tartott.

Ugyanis nt. Moór Gyula főesperes a gyülekezet tagjaihoz intézett rövid buzdító lelkes beszédében rámutatott a mai gyűlés fontosságára, mely szerint ma, a hitközségi felügyelő és a presbyterium multkor jelen nem volt tagjai az egyházi alkotmány utasítása szerint a szabályszerű esküt tegyék le, a 20-ik egyháztanácsost válasszák meg és a papjelölést hajtsák végre.

Erre Valter Béla főreáliskolai tanár és hitközségi felügyelő előlépett s az egyháztanácsi jegyző előolvasása szerint a felügyelői esküt a közgyűlés előtt letette. Ezt követte Tomos Ilkó János presbyter taggá történt megválasztása, ki ötöd magával az egyháztanácsosi esküt azonnal letette.

Valter Béla felügyelő megköszönve a hitközség tagjainak iránta tanúsított megtisztelő bizalmát, rámutat felügyelői nagyfontosságú és terhes állására, kivált a jelen új átalakulás és kezdetleges egyházi állapotokkal szemben. felhívja az egyháztanácsosokat, hogy esküjükhöz híven munkáljanak vele együtt buzgóan közre, hogy az új egyház hitbuzgóságban, erkölcsi anyagi előmenetelben erősödjék, gyarapodjék s felvirágozzék; végül Isten áldását, segédelmét kívánja a gyülekezet minden tagjára — s ezzel a gyűlést megnyitván — azt tovább vezeti.

Felügyelőelnök jelenti, hogy a fűrészezei papi állomás elnyeréséért 9-en folyamodtak, de ezek közül 6-an, részint az egyházi alkotmány pontozatainak nem mindenben megfelelő készütségük miatt kandidációba nem jöhetnek. A jelölésre jogosult 3 egyén pedig Dendeli S., Zathureczky E. és Bohus P. Ezen jelentés tudomásul vétetett.

Ezután felügyelőelnök a közgyűléshez a következő kérdéseket intézi: nevezettek a gyűlés elfogadja-e jelöltekül és minő sorrendben? kíván-e tőlük próba-szónoklatot s úti költségeiket megtéríti-e?

A közgyűlés szavazat többséggel határozatilag ki mondja, hogy első helyre Bohus Pál, 2-ikra Dendeli Samu és a 3-ikra Zathureczky Endre t. urakat jelöli ki. Próba-szónoklatot a gyülekezet kíván hallani, de egyelőre 30 frt. útiköltséget csak az első jelölt Bohus Pál részére küld.

Elnök kiemelve a gyűlésen tapasztalt szép egyetértést, jó összehangzatot, a presbyterium és közgyűlés ezutáni munkálkodására szerencsét, áldást kívánva — a tanácskozást befejezettnek nyilvánította.

r. l.

VEGYESEK.

— **Magy. prot. irodalmi társaság** alapító tagjai sorába évi 5 frt fizetésének kötelezettsége mellett belép a **barcsi ág.** hitv. ev. esperesség.

— **A mosonyi esperességből.** — A **miklósfalvi** egyház temploma felépítésének százados évfordulóját ünnepelte meg f. hó 16-án. Sajnos, hogy ezen egyház, mely — mint azt a f. é. augusztus hó 3-án Óvárrott tartott esperességi gyűlés jegyzőkönyvének évi jelentése megemlíti, ép ez ünnepély emelése céljából templomát és tornyát 800 frt költséggel kicsinosította, egész csendben, csak magának tartott jubileumot. Pedig ez nem jól van így. Az ünneplő egyházon kívül álló egyházi belhivatalnokok és egyháztagok nagy érdeklődéssel viseltetnek ilyen ünnepések iránt. Azért nagyon sajnós, hogy a miklósfalvi irányadó egyháztagok, kivéve a buzgó lelkészt, kinek hitszónoklata minden tekintetben kitünő és hatásos volt és a vele minoritásban maradt gondnokokat — szűkkeblűen ily értelmű határozatot hoztak: maradjatok távol ti közel hitrokonok, magunk akarunk örvendeni. — Hiszen mi sem akartunk volna egyebet, mint örömeinkben osztozkodni! Ohajunk volt a multban elmerengve, épülni a jelenben és erőt meríteni a jövőre. Mily jól esett volna esperességünk csekély számú papjait és világi urait együtt látni azon a szent helyen, a melyen már sok száz éve Isten szent lelke lakozik! Ha van esperességünkben jubileumot ülni készülő egyház, ne utánozza a nevezett hitközség példáját.

— **A salgó-tarjani** egyházra folytatólag ajándékoztak: 1. Felső-Lövői ev. egyh. 5, 2. Pinkafői ev. egyh. 2, 3. Bónyi ref. egyh. 2, 4. Nagy-Kőrösi ref. egyh. 5, 5. Málnapataki ev. egyh. 1, 6. Gál Péter ref. esp. gondnok úr 5, 7. dr. Liedermann Károly úr 5, 8. dr. Jármay Gusztáv úr családja 25, 9. Földvári József ref. gondnok 1, 12. Tassi ref. egyház 2, 11. Földvári József ref. gondnok 1, 12. Dömötör J. ref. lelkész úr 1, 13. Felső-Iregyi ref. egyh. 2, 14. Ruprecht Alajos ev. esp. felügyelő úr 1, 15. Uj-Fehértői ref. egyh. 2, 16. Kéler Napoleon úr Budapestről 10, 17. Patay Ferencz ref. gondnok úr 2, 18. Budapesti ev. á. h. magy. egyh. 10, 19. dr. Schulek Vilmos egyet. tanár úr 5, 20. Schneberger Vilmos új-verbászi lelkész úr 5 frtot, 21. Somogyi Sándor solti ref. főgondnok úr 1 frt 50 krt, 22. Báró Prónay Róza úrnő 5, 23. Báró Prónay Irma úrnő 5 frtot, összesen 122 frt 50 krt. — Midőn a tisztelet hangján forró köszönetet mondok, a szegénysorsú salgótarjani egyesült evang. egyház nevében a nagylelkű jótévedőknek:

különösen ki kell emelnem dr. Jármay Gusztáv gyógyszerész úr és családjának jótékonyágát. A Mindenható áldja meg a nemes szíveket, a kik a protestáns szellemnek és ügynek fenntartásáért ezen a sokszorosan veszélyeztetett ponton, oly készséggel áldoznak. Nehéz kötelességet ró reánk egyházunk nyomasztó helyzete: a kéregetést. Mi nem tehetünk róla, hogy szegények vagyunk. Híveink áldozatkészsége példás, de nem bírja a rááradó terhet. A hullámokon vergődőnek jajsavával esdünk: „Segítsenek!” — *Ruttkay Sándor*, ev. lelkész.

— **Hálás köszönet.** A ribai tűzkárosultak felsegélésére folytatólag adakoztak: Fáy Albertné, Benyó Pál 1—1 frt., Hanzély László 3 frt., Tolnay Gedeonné, Gazdik Lajos, Gellén Béla, Kövy Tivadar, Simko Frigyes, Moháry Gyula, Dr. Hermann, Balázs József 1—1 frt., Madách Károly, br. Buttler Ervin, Losonczy ev. egyház, Búsbak Ádám, Nógrád megyei Népbank Losonczon, Losonczy Takarék és H.-Bank Losoncz r. t. város 2—2 frt., Pokorny, Zelenka Gyula, Nádasy Gyula, Sántha Sigmund 1—1 frt., Bódy Ede, Kirchner Dániel, Vankovits Danó, Ambrózy Gyula, Kunszt János, Lutocska Danó, Sztolár Adolf, Reinhardt, Bukovszky János, Szlávy Dezső, Stollman Ágoston 50—50 kr., Gazdik Endre, Thomka Pál, Kirner József, Vágner Edre 40—40 kr., N. 10 kr., Keller Spmáné 20 kr., az újvidéki ev. egyház 2 frt. 50 kr., Agárdi egyház 80 kr., Plachy János felső petényi lelkész 2 frt. 95 kr., Frenka Soma, Jakubik János, A. Pribel, Mátyás János 50—50 kr., A szécsényi egyház 4 frt., Gludovác Leopoldina 1 frt. Összesen 51 frt. 65 kr., előbb 68 frt. 53 kr., főösszeg 102 frt. 18 krt. Fogadják a jószívű adakozók a szerencsétlenek nevében hálás köszönetemet. Szűgy, 1887. okt. 18. *Wladár Viktor*, ev. lelkész.

— **Személyiek.** — **Binder Jenő** volt besztercebányai s. lelkész a nyiregyházi főgymnasiumhoz lett meghívva tanárnak. **Novomeszky László** átmelt Selmeczbányára esperességi s. lelkésznek, helyére s. lelkészül Nagylakra. **Braxatorisz Márton** papjelölt kapott meghívást. Isten segítse őket!

— **Megjelentek** s szerkesztőségünkhez beküldettek a **prot. népkönyvtár** 9. száma következő változatoss tartalommal: Karsay Sándor püspök életrajza s arcképe: Luther Márton édes anyja. Bierbrunner Gusztávól; A szerencsés préci. Elbeszélés Forgács Endrétől; Emlékeztető versek. Hamary Dánieltől; Úgy a paraszt. F. Varga Lajostól; A bölcső mellől. Elmeftuttatás Török Józseftől, és apróságok. — **Pöcetniak pre ludové školy** a tót ajkú népiskolák számára dr. Mocsnyik Ferencz által dolgozott számtant átdolgozta és a ministeri tantervhez idomítva kiadta Orbók Mór, a pozsonyi áll. tanítónőképző intézet tanára a négy alsóbb osztály számára négy füzetben; ára füzetenként 10 kr., kapható Drodteff Rudolf könyvkereskedésében Pozsonyban. Nagyobb megrendeléseknél 10%-li rabatt. — **Józi és Erzsike** gyermeklap második évfolyamára egy évre 1 frt. 20 kr., félévre 60 krral előfizetést hirdet Aradon Györgyössy Rudolf szerkesztő, Magyar-útcza 7. sz. Mindahárom mű céljának, feladatának teljesen megfelelő, melegen ajánlatik az illető körök becses figyelmébe.

PÁLYÁZAT.

A **vadkerti** (pestmegyei) evang. egyház egyik kántortanítói állására pályázat hirdettetik. Javadalom: Háromszáz házaspár után páronként adatik 30 kr., gabonában (rozs) egy pesti mérőnek negyedrészre, tavasziból (zab) egy pesti mérő hatodrésze, két öl kemény fa, tanpénz fejében évenként összesen 35 frt, temetés és esketés alkalmával való éneklésért 10 kr., konfirmatiohoz készitendő gyermekektől 10 kr., fűtésre elegendő szalma, két szekér széna. lakás házi kerttel, tizenkét katasztr. hold szántóföldnek hasznélvezete.

Pályázók felszerelt folyamodványait október 30-ig a lelkészi hivatalhoz nyujtsák be.